

RAN-1902070103020001

M.Ed. (Sem. - III) Examination November - 2025

Sociology of Education (Paper - 302)

Time: 3 Hours]

[Total Marks: 70

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
Marks of each question are shown on right side.
- (3) પ્રશ્ન ક્રમાંક 3 થી 5 ના ઉત્તરો આશરે 300 થી 400 શબ્દોમાં આપો.
Give the answer about 300 to 400 words of question no. 3 to 5.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1. અ. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

(10)

1. ધર્મ એ માનવીની પરત્વેની આંતરિક શ્રદ્ધા અને આસ્થા છે.
(A) ઈશ્વર (B) અધ્યાત્મ
(C) અતિમાનવીય તત્વ (D) આ પૈકી બધાં જ
2. નીચેનામાંથી વૈશ્વિકીકરણનું લક્ષણ નથી.
(A) આર્થિક બાબતોના પરીપેક્ષને ચીંધે છે
(B) વિશ્વના દરેક દેશ સાથે સંકળાયેલો રાજકીય ખ્યાલ છે
(C) સંસ્કૃતિઓનું વહન કરે છે
(D) આ પૈકી કોઈ નહીં
3. સમાજશાસ્ત્રીય દ્રષ્ટિએ અભ્યાસક્રમમાં મૂલ્યોનો સમાવેશ થવો જોઈએ.
(A) ધાર્મિક (B) સામાજિક
(C) વ્યક્તિગત (D) આ પૈકી બધાં જ
4. સામાજિક સ્તરીકરણમાં સ્તરની વ્યક્તિઓનો સામાજિક દરજ્જો લગભગ સમાન હોય છે.
(A) એક (B) બે
(C) અલગ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
5. સમાજ પરિવર્તનના પરિબળ છે.
(A) પશ્ચિમીકરણ (B) ઔદ્યોગિકરણ
(C) આધુનિકીકરણ (D) આ બધા જ
6. બાળકમાં સંસ્કાર ઘડતરનું પ્રથમ કાર્ય છે.
(A) પરિવાર (B) શાળા
(C) સમાજ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
7. સામાજિક સ્તરીકરણ શિક્ષણ માટે છે.
(A) પડકારજનક (B) સુવિધાજનક
(C) આશીર્વાદરૂપ (D) આ પૈકી કોઈ નહીં
8. સામાજિક ગતિશીલતા એટલે વ્યક્તિનું
(A) સામાજિક પરિવર્તન (B) ધાર્મિક પરિવર્તન
(C) વ્યવસાયિક સ્થાનમાં ફેરફાર (D) આ પૈકી બધાં જ

9. ઘર, શાળા અને સમાજ એટલે
 (A) બાળકોનો ધાર્મિક વિકાસ (B) બાળકોનો વાણી વિકાસ
 (C) સામાજિકીકરણની સંસ્થાઓ (D) ઉપરના બધાં જ
10. સમાનતા અને સમાન તક દેશનો બંધારણીય અધિકાર છે.
 (A) ચીન (B) ભારત
 (C) ફ્રાન્સ (D) ઉપરના બધાં જ

પ્ર. 1. બ. ગમે તે પાંચના આશરે 30 થી 40 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (10)

1. સામાજિકરણ એટલે શું?
2. શિક્ષણનું ખાનગીકરણ એટલે શું?
3. શાંતિ માટેનું શિક્ષણ એટલે શું?
4. લોકશાલી એટલે શું?
5. નૈતિક શિક્ષણ એટલે શું?
6. કલ્યાણકારી રાજ્યની વિભાવનાઓ જણાવો.
7. સામાજિક બદલાવને વધારવા માટે કુટુંબનો શું ફાળો છે.

પ્ર. 2. ગમે તે પાંચના આશરે 150 થી 180 શબ્દોમાં જવાબ લખો. (20)

1. સંસ્કૃતિ અને જનસંસ્કૃતિ વચ્ચેનો ભેદ
2. આંતરરાષ્ટ્રીય સમજની વિશ્વ માટે શી જરૂરિયાત છે?
3. સામાજિક અસમાનતા અને ધર્મ વચ્ચે શું સંબંધ છે?
4. સામાજિક અસમાનતા અને જાતિ વચ્ચે શું સંબંધ છે?
5. સામાજિક પરિવર્તનનું પ્રોત્સાહન પરિબળ : શાળા
6. સામાજિક પરિવર્તનનું પ્રોત્સાહક પરિબળ : સમાજ
7. રાષ્ટ્રીય એકતા માટેનું શિક્ષણ

પ્ર. 3. શિક્ષણ એ સામાજિકરણની પ્રક્રિયા કેમ છે? તેમાં શિક્ષકની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો. (10)

અથવા

પ્ર. 3. સામાજિક શિક્ષણની વ્યાખ્યા, પ્રકૃતિ અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. (10)

પ્ર. 4. શિક્ષકો માટેના વ્યવસાયિક નીતિશાસ્ત્રની યોગ્ય ઉદાહરણ દ્વારા ચર્ચા કરો. (10)

અથવા

પ્ર. 4. સામાજિક પરિવર્તનની વ્યાખ્યા, પ્રકૃતિ અને તેના શિક્ષણ સાથેના સંબંધની વિસ્તૃત રીતે ચર્ચા કરો. (10)

પ્ર. 5. લોકશાલી સમાજમાં કેળવણીનું સ્વરૂપ કેવું હોવું જોઈએ? ભારતમાં લોકશાલીને સુદૃઢ બનાવવા કેળવણી કઈ રીતે ફાળો આપી શકે? (10)

અથવા

પ્ર. 5. પ્રવર્તમાન ભારતમાં સમાનતા અને શિક્ષણનું મહત્વ શું છે? તેની યોગ્ય ઉદાહરણ દ્વારા ચર્ચા કરો. (10)

ENGLISH VERSION

Q. 1. A. Fill in the blanks with correct option:

(10)

- (1) Religion is the faith and belief of man towards
(A) God (B) Spirituality
(C) Supreme element (D) All of the above
- (2) In the following is not the characteristic of Globalization..
(A) It show the perspective of economic matters
(B) It is the political concept related with every country of globe
(C) It carries forward the different cultures
(D) None of the above
- (3) In curriculum from sociological perspectivevalues should be included..
(A) Religious (B) Social
(C) Individual (D) All of the above
- (4) In social stratification, people of strata has almost same social status.
(A) One (B) Two
(C) Different (D) None of the above
- (5) The factor of Social Change is/are
(A) Westernization (B) Industrialization
(C) Mordenization (D) All of the above
- (6) The first cultured marker for the child is
(A) Family (B) School
(C) Society (D) None of the above
- (7) Social stratification is for education.
(A) Challeangeable (B) Convinience
(C) Graceful (D) None of these
- (8) Social Mobility means a personal
(A) Social Change (B) Religious Change
(C) Change in professional status (D) All of the above
- (9) Home, School and Society means
(A) A religious development of child
(B) A development of child's speech
(C) Agency of Socialization
(D) All of the above
- (10) The equality and equal opportunity is a constitutional right of the country.
(A) China (B) India
(C) France (D) All of the above

Q. 1. (B) Write the answer any five in about 30 to 40 words : (10)

- (1) What is Socialization?
- (2) What is privatization of education ?
- (3) What is Peace education ?
- (4) What is Democracy ?
- (5) What is moral Education ?
- (6) Clarify the concept of Welfare state.
- (7) Discuss the role of family in promoting social change.

Q. 2. Write the answer any five in about 150 to 180 words : (20)

- (1) Clarify the difference between culture and civilization.
- (2) What is the need of the International understanding for the world?
- (3) What is the relationship between Social inequality and Religion?
- (4) What is the relationship between Social inequality and Caste ?
- (5) Factor promoting social change : School
- (6) Factor promoting social change : Society
- (7) Education for National Integration

Q. 3. Why education is a Socialization Process. Discuss the role of Teacher in it. (10)

OR

Q. 3. Discuss the definition, nature and function of Sociology of Education (10)

Q. 4. Discuss the Professional ethics for Teachers with appropriate examples. (10)

OR

Q. 4. Discuss in detail the meaning of social change, its nature and relationship with education. (10)

**Q. 5. What should be the nature of Education in the democratic pattern of Society ?
How can education contribute to strengthen democracy in India? (10)**

OR

Q. 5. What is the importance of Equity and Education in prevalent in India. Discuss it with appropriate examples. (10)
